

BRUAC, Can ~

Terme La Sentiu de Gavà (1959); nom isolat en català (*AlcM* només el troba com a cognom en tres pobles prop d'aquest); potser alteració del d'algun immigrant occità, cf. *Bruzac* (Ardèche, § 57), *Boas* (*Boac*) (Ain, § 420), *Eburiacum* (§ 420), *Arboriac* (§ 33); o bé *Le Chamberac* (Skok, § 439).

Bru(b)alla, V. *Brugalla* (s. v. *Bruc*)

EL BRUC

Poble del peu de Montserrat, format per quatre veïnats: *El Bruc de Baix*, *el B. del Mig*, *el de Dalt* i *el del Costat*.

PRON. MOD.: *ə brúk* 1920 (a Piera), sempre amb article: *əl brúk* (1914 etc., allí i a tots els pobles veïns).

DOC. ANT. 1064: S. Marie de *Brug* (en còpia del S. XII, *Cart. St. Cugat* II, 329); 1077: id. (ib. II, 353, i Mas, N. *Hi. Bna.* v, 69); 1155: *Brug* (ib. III, 173); 1159: ipso *Brug* (ib. III, 192); 1187; *Brug* (ib. III, 312); 1358: *el Bruc* (BABL VII, 51); 1359: *La Guardia des Bruch* (CoDoACA).

ETIM. És clar que ve de la gran quantitat de mates de bruc que revesteix aquestes vessants del Montserrat.

HOMÒN. Entre els nombrosíssims, trio: *Serra del Bruc*, damunt la Pobra de Lillet, entre el Llobregat i l'Arija (CATorras, *Berg.* 99). Font del *Bruc* te. Pinell Sols. (XLVI, 119.31). *Lo Bruch*, poblat, de la veg. de Pallars (1359) (CoLoACA XII, 75). I ben representat també en les llengües romàniques veïnes, veg., p. ex. llistes de la Suïssa francesa, Aebischer, *Rev. Celt.* XLVIII, 312 ss.

Afegim-hi derivats del mateix nom de planta, en selecció: *El Brucar* te. Bétera (xx, 72.25) i *El Brucaret* te. Artana (XXIX, 164) *Els Brucarets* te. Vilavella (XXIX, 189.20): amb una -c conservada sorda, que dona la sospita de mossarabisme.

El Brugar pda. te. Reus (pron. *lu burgá*); doc: *al Burgar* a. 1367 i Ss. xv i xvi, i més recentment *Burgar* (Amigó, Reus, p. 28); i veïnat d'uns edificis vora la ctra. de Montblanc (Reig Vdll., *Monogr.*). És un santuari i heretat conreada en el Nord del te. de Reus. Segons Morera (*Tarr. Cri.* I, 448), fou concedit el 1157 en la forma que explica un doc. extractat per Font Rius (C. d. p., § 104). Probablement «Burgà» hi és forma modernitzada.

Plans del Burgar (immensa landa, on a penes creixen gaire més que brucs o mates semblants, al Sud de Tivissa), ineptament grafiat *Borgar* per Iglésias *Del Cp. Tarr. a l'Ebre*, 345 etc., entre el Perelló i Cardó. Un altre, alterat: *əl gurgá* te. Tarerac (XXVII). *Lo Burgá* te. Rasquera (XIII, 88.7); sengles *el Burgà(r)*, a Figueroles d'Alcalatén i la Pobra Tornesa (xxix, 97.3, 132.7; *els Burgasscs* (ib. 131.15); *lo burgá* te. Alacant (xxxvi, 120.6); *Els Burgars*, costera dels ~ te. Benigà-

nim (xxxii, 12.15); Mas del *Burgal*, prop de Benassal (N. Primitiu, *Assem. Cronistes*, 1960, 134). Com que els noms collectius en -al, de vegades han estat femenins, probablement també d'aquí l'alqueria i pujol de *Burgaleta* te. Castelló de la Plana (xxvii, 17). Es tracta, doncs, de *Brugar*, collectiu de *bruc*, un poc alterat, sobretot pel sil·labeig de l'àrab: a la zona de la seva influència es troben la majoria.

Bruga, Pla de ~. A la carena de la Serra de Sauva-negra, prop de Centelles (1924), sigui a manera de collectiu de *bruc*, o com a nom de la *bruga* 'bruc femella, bronsa'; i aglutinant-s'hi en part l'article abans de pluralitzar-lo, *Font de les Abrugues*, bellament glosada per J. Seb. Pons (*Set Sivelles*, 150).

Brugada: innumbrables NLL menors, p. ex. *can burgádə*, vt. entre Tordera i Vallmanya (1926). *El Brugat*, vt. de Prats de Molló, 1309 i 1417. Prat del *Brugat*. Campum d'en *Brugat* (*Ll. Roig*, f° 73r, 81r); i tot seguit convertit en NP d'allà: «En *Brugat* de Prats de Molló» a. 1329 (RLR xxxii, 413, i *Ll. Roig*, 152v°); riuet del *Brugat* te. *Vivers* (xxiv, 150.16); *d'emburgát* te. Maurellàs (xxiv, 158.14, 15),¹ Com a cognom *Brugat* o *Burgat* a Cornellà de la Ribera, St. Llorenç de la Salanca, Boadella, Campmany i Viladamat.

Brugalla, generalment fossilitzat com a cognom: Roda de Rbg. a. 1720, amb variant *Brualla* a. 1719 (Pach, *Resumen de Hist. de Roda*, 202, 211). *Brualla* a Açañui (1959); *AlcM* com a cognom a Taradell i Tona, variants a Almenar i Lda., i *Bruballa* a Portbou. Sembla que n'hagi de ser una variant *Bruguella* mas te. Mieres en el camí de Finestres, possiblement haplogènia de *Brugalla o *Brugallella: allí oeixo *ə brubéłə* a dues masies veïnes i *ə burbéla* en una altra.

Montbrugós, 356 alt. al NE. de St. Iscle de Vallalta, punt culminant de la serra contrafort S. del Montnegre, entre Can Palau i La Salut (1931).

BRUGUERA. 1) poble agr. a Ribes de Freser.

PRON POP.: *burgéřə* (allí mateix 1920, 1928). Gentilici: *burgueresos* (1920).

DOC. ANT. 1165: *Bruguera* (Kehr, *Papsturk.* 411); 1359: *Bruguera* (CoDoACA XII, 86).

2) *Bruguera* agr. de Llagostera, pron. *brugéřə* a Llagostera, 1920. 3) *La Bruguera*, pron. *lə bru-*, veral de terra amb veïnat de poques cases, pertanyent part a St. Gregori, part a Castellar, 1920. Font de la *Bruguera* te. Estoer ixxvi, 163.2). *Font de la Bruguera*, vora Berga, menys d'1 h., per la ctra. de Manresa (CATorras, *Berg.*, 340). Sengles *La Buguera*, partides de Tuixén i de Lavansa (xxxviii, 41.12, 47.19; xxxviii, 35.24, 39.11). *Brugeres* antic poblat te. Vilamajor, independent des del S. x al xiv, avui queda *Can Bruguera* i el Pla de *Bruguera* o de les *Brugueres*, a l'O. de Vilamajor (Mundó, p. 54).

Brugers te. Maià (Garrotxa); pron. *brugés* any 1920, a Montagut i Crespià. Santuari prop Gavà, al